

ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัย และการป้องกันภัยสำหรับประชาชน

-2-

ความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม
ต่างๆ ได้แก่ อุทกภัย (น้ำท่วม) , วาตภัย (พายุ) อัคคีภัย
(เพลิงไหม้) , อากาศหนาวผิดปกติ , คลื่นความร้อน (เกิด
ความร้อนผิดปกติ) , ภัยแล้ง (ความอดอยาก ขาดแคลน แห้ง
แล้ง) , แผ่นดินถล่ม (ฝนตกหนักมาก ดินบริเวณภูเขาขุมน้ำ ไร่จน
เกิดการอิมตัวและไม่สามารถขุมน้ำ ไร่ได้) , การระบาดของโรค
เช่น ไข้หวัดใหญ่ อหิวาตกโรค , ภัยจากฝูงสัตว์และแมลง

2. สาธารณภัยจากมนุษย์ เป็นสาธารณภัยที่เกิดจากการกระทำ
ของมนุษย์ โดยอาจเกิดจากสิ่งประดิษฐ์ของมนุษย์ที่ประดิษฐ์เพื่อ
ความสุขสบาย หรือเพื่อประหัตประหารกัน เช่น ภัยจากจรวด
(ภัยทางอากาศ ภัยทางบก ภัยทางน้ำ ฯลฯ) ภัยจากการ
ประกอบอาชีพ (ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม) , ภัยจากความ
ไม่สงบของประเทศ (จลาจล การปฏิวัติ การก่อวินาศกรรม
ก่อการร้าย สงคราม) , ภัยจากไฟฟ้า อัคคีภัย , ภัยจากวัตถุ
อันตราย , ภัยจากความเจริญทางเทคโนโลยี

การเตรียมรับสถานการณ์อุทกภัย

ควรประสานงานระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ เมื่อ
ได้รับคำเตือนภัยว่าจะมีอุทกภัยเกิดขึ้น ประชาชนที่มีบ้านเรือน
หรือทำการเพาะปลูกอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ หนอง หรือ
ตามชายทะเล ควรปฏิบัติดังนี้

ก่อนเกิดอุทกภัย ควรปฏิบัติดังนี้

1. เชื้อเพลิงค้ำเตือนอย่างเคร่งครัด
2. ติดตามรายงานของกรมอุตุฯ นิยมวิทยาอย่างต่อเนื่อง

-3-

3. เคลื่อนย้ายคน สัตว์เลี้ยงและสิ่งของไปอยู่ในที่สูง ซึ่งเป็นที่
พ้นระดับน้ำที่เศษท่วมมาก่อน
4. สำหรับอาคารบ้านเรือนและโรงงาน ถ้าสามารถขนย้าย
สิ่งของไปอยู่ในที่ปลอดภัยได้สมควรกระทำ หรืออาจยกพื้นให้
สูงเพื่อหนีน้ำ หรือทำคันดินหรือกำแพงกั้นน้ำรอบบริเวณ
5. ทำคันดินหรือกำแพงกั้นน้ำโดยรอบ
6. เคลื่อนย้ายพาหนะ เช่น รถยนต์หรือล้อเลื่อนไปอยู่ที่สูง
หรือทำแพสำหรับที่พักรถยนต์
7. เตรียมกระสอบใส่ดินหรือทราย เพื่อเสริมคันดินที่กั้นน้ำให้
สูงขึ้น เมื่อระดับน้ำขึ้นสูงท่วมคันดินที่สร้างอยู่
8. ควรเตรียมเรือไม้ เรือยาง หรือแพไม้ไว้ใช้ เพื่อใช้เป็น
พาหนะในขณะน้ำท่วมเป็นเวลานาน เรือเหล่านี้ สามารถ
ช่วยชีวิตได้เมื่ออุทกภัยคุกคาม
9. เตรียมเครื่องมือช่างไม้ ไม้กระดาน และเชือกไว้สำหรับต่อ
แพ เพื่อช่วยชีวิตในยามคับขัน
10. เตรียมอาหารกระป๋อง หรืออาหารสำรองไว้บ้าง พอที่จะมี
อาหารรับประทานเมื่อน้ำท่วมเป็นระยะเวลาหลาย ๆ วัน
11. เตรียมน้ำดื่มเก็บไว้ในขวดและภาชนะที่ปิดแน่น ๆ เพราะ
น้ำที่สะอาดที่ใช้ตามปกติขาดแคลนลงระบบการส่ง
น้ำประปาอาจจะหยุดชะงักเป็นเวลานาน
12. เตรียมเครื่องเวชภัณฑ์ไว้บ้างพอสมควร เช่น ยาแก้พิษกัด
ต่อยแมลงป่อง ตะขาบ งู และสัตว์อื่น ๆ
13. เตรียมเชือกนิลามีความยาวไม่น้อยกว่า 10 เมตร ใช้
ปลายหนึ่งผูกมัดกับต้นไม้เป็นที่ยึดเหนี่ยว ในกรณีที่กระแสน้ำ
เชี่ยว และคลื่นลูกใหญ่ซัดมา จะช่วยไม่ให้ไหลลอยไปตาม
กระแสน้ำ

สาธารณภัย ประกอบด้วย อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย
แผ่นดินไหว อาคารถล่ม ภัยจากภัยแล้ง ภัยจากสารเคมีและ
วัตถุอันตราย ภัยจากไฟฟ้า ภัยจากอากาศหนาว ภัยจากการ
คมนาคมและขนส่ง

ภัยพิบัติ (ระเบียบกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2540)

หมายถึง สาธารณภัย ได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง
ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ฟ้าผ่าภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจาก
ไฟฟ้า ภัยจากโรค หรือการระบาดของแมลง หรือศัตรูพืชทุก
ชนิดอากาศหนาวจัดจนสัตว์ต้องสูญเสียชีวิต ภัยสงคราม และ
ภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย ตลอดจนภัย
อื่น ๆ อันมีมาเป็นสาธารณะไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำ
ให้เกิดขึ้นซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน
หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ

ประเภทของสาธารณภัย

แบ่งตามลักษณะการเกิดหรือสาเหตุ ได้เป็น 2 ประเภท
คือ สาธารณภัยธรรมชาติ และสาธารณภัยจากมนุษย์

1. สาธารณภัยธรรมชาติ (Natural Disaster) เป็นสา
ธารณภัยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มักเกิดขึ้นตามฤดูกาล
เป็นส่วนใหญ่ แต่บางครั้งอาจเกิดขึ้นโดยกะทันหันก่อให้เกิด

14. เตรียมวิทยุที่ใช้ถ่านไฟฉาย เพื่อไว้ติดตามฟังรายงานข่าว ลักษณะอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา

15. เตรียมไฟฉาย ถ่านไฟฉาย และเทียนไข เพื่อไว้ใช้เมื่อ ไฟฟ้าดับ

ขณะเกิดอุทกภัย ควรตั้งสติให้มั่นคง อย่าตื่นกลัว หรือตกใจ ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ตัดสะพานไฟ และปิดแก๊สหุงต้มให้เรียบร้อย
2. อยู่ในอาคารที่แข็งแรง และอยู่ในที่สูงพ้นระดับน้ำ
3. จงทำให้ร่างกายอบอุ่นอยู่เสมอ
4. ไม่ควรขับขียานพาหนะฝ่าลงไปในกระแส น้ำหลาก
5. ไม่ควรเล่นน้ำ หรือว่ายน้ำ เล่นในขณะน้ำท่วม
6. ระวังสัตว์มีพิษที่หนีน้ำท่วมขึ้น มาอยู่บนบ้าน และหลังคา เรือนกีดตอย เช่น งู แมลงป่อง ตะขาบ เป็นต้น
7. ติดตามเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด เช่น สังเกตลมฟ้าอากาศ และติดตามคำเตือนเกี่ยวกับลักษณะอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา
8. เตรียมพร้อมที่จะอพยพไปที่ปลอดภัยเมื่อสถานการณ์ จวนตัว หรือปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการ
9. เมื่อจวนตัวให้คำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตมากกว่า ห่วงทรัพย์สินสมบัติ

หลังเกิดอุทกภัย เมื่อระดับน้ำ ลดลงจนเป็นปกติ การบูรณะซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ จะต้องเริ่มต้นทันที ประกอบด้วย

1. การขนส่งคนอพยพกลับยังภูมิลำเนาเดิม
2. การช่วยเหลือในการรี อสิ่งปรักหักพังซ่อมแซมบ้านเรือนที่หักพัง ถ้าบ้านเรือนที่ถูกทำลายให้ช่วยเหลือในการจัดหาที่

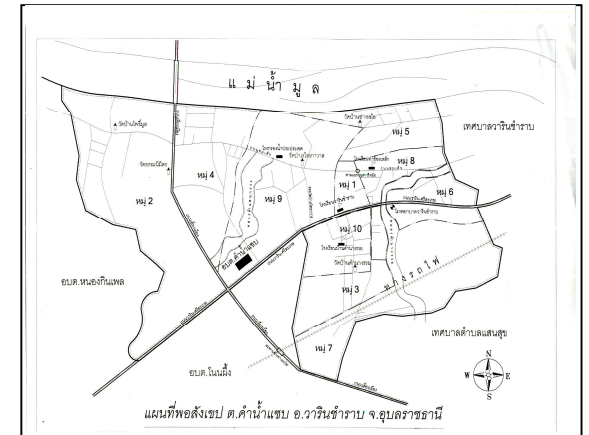
พักอาศัยและการดำรงชีพชั่วคราวระยะหนึ่ง

3. การกวาดเก็บขนสิ่งปรักหักพังทั่วไป การทำความสะอาด บ้านเรือน ถนนหนทาง และสิ่งชำรุดเสียหาย
4. ซ่อมแซมบ้านเรือนอาคาร โรงเรียนที่พักอาศัย สะพานที่หักพัง ชำรุดเสียหาย หากเสียหายมากจนไม่อาจซ่อมแซมได้ ก็ให้รี อถอน เพราะจะเป็นอันตรายได้
5. ซ่อม แก๊ซเครื่องสาธารณูปโภคให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา โทรเลข โทรศัพท์
6. ภายหลังน้ำท่วมจะมีซากสัตว์ตาย ปรากฏในที่ต่าง ซึ่งจะต้องจัดการเก็บฝังโดยเร็ว สัตว์ที่มีชีวิตอยู่ซึ่งอดอาหารเป็นเวลานาน ให้รีบให้อาหารและนำกลับคืนให้เจ้าของ
7. ซ่อมแซมถนน สะพาน และทางรถไฟที่ขาดตอนชำรุดเสียหาย ให้กลับสู่สภาพเดิมเพื่อใช้ในการคมนาคมได้โดยเร็วที่สุด
8. สร้างอาคารชั่วคราวสำหรับผู้ ที่อาศัยเนื่องจากถูกอุทกภัย ทำลายให้อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว
9. การสงเคราะห์ผู้ ประสบอุทกภัย เช่น การแจกเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และอาหารแก่ผู้ ประสบภัย
10. ภายหลังอุทกภัย เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง อย่างมาก จะทำให้เกิดเจ็บไข้และโรคระบาดได้ ดังนั้น ควรมีการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคระบาด

เทศบาลตำบลค้ำน้ำแซบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารประชาสัมพันธ์

โทร. 045-424161

โทรสาร. 045-424161

ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัย และการป้องกันภัยสำหรับประชาชน

วาทภัย (Storms)

วาทภัย หมายถึง ภัยที่เกิดขึ้นจากพายุลมแรงแจนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้าง สำหรับในประเทศไทยวาทภัยหรือพายุลมแรงแจนมีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ คือ

(1) พายุฤดูร้อน จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนเป็นพายุที่เกิดขึ้นเหนือทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกในเขตร้อน มีศูนย์กลางประมาณ 200 กม. มีลมพัดเวียนรอบศูนย์กลางทิศทวนเข็มนาฬิกา ศูนย์กลางเป็นวงกลมประมาณ 15-60 กม. เรียกตาพายุ มองเห็นได้จากภาพเมฆดาวเทียมเมื่อเคลื่อนตัวขึ้นฝั่งประเทศเวียดนามทำความเสียหายให้บริเวณที่เคลื่อนที่ผ่านตามลำดับความรุนแรง

(2) พายุฤดูร้อน ส่วนมากจะเกิดระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน โดยจะเกิดถี่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคกลางและภาคตะวันออกจะมีการเกิดน้อยครั้งกว่า สำหรับภาคใต้ก็สามารถเกิดได้แต่ไม่บ่อยนัก โดยพายุฤดูร้อนจะเกิดในช่วงที่มีลักษณะอากาศอบอุ่นชื้นติดต่อกันหลายวันแล้วมีกระแสอากาศเย็นจากความกดอากาศสูงในประเทศจีนพัดมาปะทะกัน ทำให้เกิดฝนฟ้าคะนองมีพายุลมแรงแจนและอาจมีลูกเห็บตกได้จะทำความเสียหายในบริเวณที่ไม่กว้างนักประมาณ 20-30 ตารางกิโลเมตร ความเร็วลมประมาณ 50 กม./ชม. ทำให้

สิ่งก่อสร้าง บ้านเรือน พืชผลทางการเกษตรเสียหาย ฝนตกหนัก ฟ้าแลบ ฟ้าผ่า เป็นอันตรายแก่ชีวิตมนุษย์และสัตว์ได้

(3) ลมวง (ทอร์นาโด) เป็นพายุหมุนรุนแรงขนาดเล็กที่เกิดจากการหมุนเวียนของลมภายใต้เมฆก่อตัวในทางตั้ง หรือเมฆพายุฝนฟ้าคะนอง (เมฆคิวมูโลนิมบัส) ที่มีฐานเมฆต่ำ กระแสลมวนที่มีความเร็วลมสูงนี้ จะทำให้กระแสอากาศเป็นลำพุ่งขึ้น นิ่งที่ท้องฟ้า หรือย่อยลงมาจากฐานเมฆคล้ายกับวงหรือปล่องยื่นลงมา ถ้าถึงพื้นดินก็จะทำความเสียหายแก่บ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งปลูกสร้างได้ สำหรับในประเทศไทยมักเกิดกระแสลมวนใกล้พื้นดินเป็นส่วนใหญ่ไม่ต่อเนื่องขึ้นไปจนถึงใต้พื้น ฐานเมฆและจะเกิดขึ้น นานๆ ครั้ง โดยจะเกิดขึ้น ในพื้นที่ที่แคบๆ และมีช่วงระยะเวลาสั้นๆ จึงทำให้เกิดความเสียหายได้ในบางพื้นที่

การเตรียมการป้องกันอันตรายจากวาทภัย

การเตรียมการขณะเกิดวาทภัย

- ติดตามข่าวและประกาศคำเตือนลักษณะอากาศร้ายจากกรมอุตุนิยมวิทยา
- เตรียมวิทยุและอุปกรณ์สื่อสาร ชนิดใช้ถ่านแบตเตอรี่ เพื่อติดตามข่าวในกรณีที่เกิดฟ้าผ่าขัดข้อง
- ตัดกิ่งไม้หรือวัตถุที่ไม่ที่อาจหักได้ โดยเฉพาะกิ่งที่จะหักมาที่บ้าน สายไฟฟ้า ต้นไม้ที่ตายยืนต้นควรจัดการโค่นลง
- ตรวจสอบและสายไฟฟ้าทั้งในและนอกบริเวณบ้านให้เรียบร้อย ถ้าไม่แข็งแรงให้ยึดเหนี่ยวเสาสายไฟฟ้าให้มั่นคง
- พักในอาคารที่มั่นคงตลอดเวลาขณะเกิดวาทภัย อย่าออกมาในที่โล่งแจ้ง เพราะต้นไม้และกิ่งไม้อาจหักโค่นลงมาทับได้ รวมทั้งสังกะสีและกระเบื้องจะปลิวตามลมทำอันตรายได้

6. ปิดประตู หน้าต่างทุกบาน รวมทั้งยึดประตูและหน้าต่างให้มั่นคงแข็งแรง ถ้าประตูหน้าต่างไม่แข็งแรงให้ใช้ไม้ทาบตีตะปุดจริงปิดประตู หน้าต่างไว้จะปลอดภัยยิ่งขึ้น

7. ปิดกั้นช่องทางลมและช่องทางต่างๆ ที่ลมจะเข้าไปทำให้เกิดความเสียหาย

8. เตรียมตะเกียง ไฟฉาย และไม้ขีดไฟไว้ให้พร้อมให้อยู่ใกล้มือ เมื่อเกิดไฟฟ้าดับจะได้หยิบใช้ได้ทันที และเตรียมน้ำสะอาดพร้อมทั้งอุปกรณ์เครื่องหุงต้ม

9. เตรียมอาหารสำรอง อาหารกระป๋องไว้บ้าง สำหรับการยังชีพในระยะเวลา 2-3 วัน

10. ดับเตาไฟให้เรียบร้อยและควรจะมีอุปกรณ์สำหรับดับเพลิงไว้

11. เตรียมเครื่องเวชภัณฑ์

12. สิ่งของควรไว้ในที่ต่ำ เพราะอาจจะตกลงแตกหักเสียหายได้

13. บรรดาเรือ แพ ให้ลงสมอยึดตรึงให้มั่นคงแข็งแรง

14. ถ้ามีรถยนต์หรือพาหนะควรเติมน้ำมันให้เต็มถังตลอดเวลา เตรียมไว้ให้พร้อมภายหลังพายุสงบอาจต้องนำผู้ป่วยไปส่งโรงพยาบาล

15. เมื่อลมสงบแล้วต้องรออย่างน้อย 3 ชั่วโมง ถ้าพ้นระยะเวลานี้แล้วไม่มีลมแรงเกิดขึ้นอีก จึงจะวางใจว่าพายุได้ผ่านพ้นไปแล้ว ทั้งนี้ เพราะเมื่อศูนย์กลางพายุผ่านไปแล้วจะต้องมีลมแรงและฝนตกหนักผ่านมามาก ประมาณ 2 ชั่วโมง

16. ตั้งสติให้มั่นในกาตัดสินใจช่วยครอบครัวให้พ้นอันตรายในขณะวิกฤต

หลังเกิดวาทภัย (เมื่อพายุสงบแล้ว)

1. เมื่อมีผู้บาดเจ็บให้รีบช่วยเหลือและนำส่งโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่ใกล้เคียงให้เร็วที่สุด
2. ต้นไม้ใกล้จะล้มให้รีบจัดการโค่นลง มิฉะนั้น จะหักโค่นล้มภายหลัง
3. ถ้ามีเสาไฟฟ้าล้ม สายไฟขาดอย่าเข้าใกล้หรือแตะต้องเป็นอันตรายควรทำเครื่องหมายแสดงอันตรายไว้ รีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่หรือช่างไฟฟ้าจัดการซ่อมโดยด่วน และอย่าแตะโลหะที่เป็นสื่อไฟฟ้า
4. เมื่อปรากฏว่าท่อประปาแตกที่ใดให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่มาแก้ไขโดยด่วน
5. อย่าเพิ่งใช้น้ำประปา เพราะน้ำ อาจไม่บริสุทธิ์ เนื่องจากท่อแตกหรือน้ำท่วม ถ้าใช้น้ำประปาขณะนั้นดื่ม อาจเกิดโรคได้ให้ใช้น้ำที่กักตุนก่อนเกิดเหตุดื่มแทน
6. ปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่อาจเกิดขึ้นได้

การควบคุมโรคติดต่อที่อาจเกิดระบาดได้

1. การทำน้ำให้สะอาด เช่น ใช้สารส้ม และใช้ปูนคลอรีน
2. การกำจัดอุจจาระ โดยใช้ปูนขาว หรือน้ำยาไลโซล 5 % กำจัดกลิ่นและฆ่าเชื้อโรค
3. กำจัดพาหะนำโรค เช่น ยุง และแมลงวัน โดยใช้ยาฆ่าแมลง
4. โรคต่างๆ ที่มักเกิดหลังวาทภัย ได้แก่ โรคระบบทางเดินหายใจ เช่น หวัด , โรคติดเชื้อ อหิวาต์ เช่น การอักเสบมีหนอง โรคฉี่หนู , โรคผิวหนัง เช่น โรคนี้ กัดเท้า

กลาง โรคระบบทางเดินอาหาร เช่น โรคอุจจาระร่วง ภาวะทางจิต เช่น ความเครียด

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

ทต.ค่าน้ำ แซบ
/ศูนย์ อปพร.
โทร.045-424161
โทรสาร.045-424161

ป้องกันจังหวัด
โทร.045-313 001

อ.วารินชำราบ
โทร.045-321957

ปภ.เขต 13 อุบล
โทร.045-315104

กำนัน ต.ค่าน้ำ แซบ
094-3031571
086-2537686

สภ.วารินชำราบ
045-321215
045-322516

ทต.ค่าน้ำ แซบ
/ศูนย์ อปพร.
โทร.045-424161
โทรสาร.045-424161

เทศบาลตำบลค่าน้ำแซบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารประชาสัมพันธ์
ความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุข
และการป้องกันภัยสำหรับประชาชน
(วาทภัย)